

Kompetenciaalapú mérés – 2007/2008.

**ANYANYELVI KÉPESSÉGEK –9. évfolyam**

A változat

Az iskola neve: **Az FPPTI nem járul hozzá a feladatok részben vagy egészben történő üzleti célú felhasználásához!** Osztály:

Tanév végi osztályzat irodalomból:

Tanév végi osztályzat magyar nyelvből:

<b>I.</b>	<p>Michael Morpurgo: Kensuke királysága (részlet)</p> <p>Ecetszagra eszméltem, és azt hittem, otthon vagyok. Apa minden pénteken halat és sült krumplit hozott vacsorára, amit ecettel ízesített. Ilyenkor egész este ecettől büzlött a ház. Kinyitottam a szemetet: sötét volt, mintha este lenne, de nem otthon voltam, hanem egy barlangban, méghozzá nem a sajátomban. Füstszag csapta meg az orromat. Egy matracon feküdtem állig lepedőbe burkolva. Megpróbáltam felülni, hogy körülnézzek, de mozdulni sem bírtam. El akartam fordítani a fejemet, ez sem sikerült. Egyik testrészem sem mozdult, érezni azonban éreztem. A bőröm, az egész testem égett, mintha leforráztak volna. Beszélni próbáltam, de csak egy halk suttogás jött ki a torkomon. Ekkor eszembe jutott a medúza, és minden, ami történt.</p> <p>Az öregember hajolt fölém, kezével végigsimította a homlokomat.</p> <p>Már lenni jobban – mondta. – Én lenni Kensuke. Te már jobban lenni.</p> <p>Stella után akartam kérdezősködni, mire ő maga válaszolt: hideg orrát a fülembe dugta. Fogalmam sincs, hány napig feküdtem mozdulatlanul, csak azt tudom, hogy amikor néhány percre felébredtem, Kensuke mindig ott ült mellettem. Ritkán szólalt meg. Én nem tudtam beszélni, de a csend minden szónál többet mondott. Esküdt ellenségem, a fogvatartóm lett a megmentőm. Időnként felemelte a fejemet, és gyümölcslevet, meleg levest öntött a számba, nedves szivaccsal végigtörölgette a testemet, és amikor már sírtam a fájdalomtól, a karjába vett, és halkán dúdolva álomba ringatott. Különös, amikor énekelt, olyan volt, mint egy visszhang a múltból. Talán az apám hangjára emlékezett, nem tudom. Aztán lassan elmúlt a fájdalom. Kensuke segítségével visszatért belém az élet. Aznap láttam először mosolyogni, amikor végre meg tudtam mozdítani az ujjaimat.</p>	
1.	<p><b>A részlet alapján fogalmazd meg röviden, hogy mi történhetett a fiúval!</b></p> <p>.....</p>	1. <input type="text"/>
2.	<p><b>Hogyan üdvözölte a magához térő fiút a kutyája?</b></p> <p>.....</p>	2. <input type="text"/>
3.	<p><b>Miért nem beszélt egymással a fiú és Kensuke?</b> <b>Karikázd be a helyes válasz betűjelét!</b></p> <p>A) Kensuke esküdt ellensége a fiúnak. B) A fiú nem akart a fogvatartójával beszélni. C) A fiú nem tudott beszélni.</p>	3. <input type="text"/>
4.	<p><b>Bontsd elemeire a következő szót! Nevezd meg a szóelemek fajtáját!</b></p> <p>Pl.: s ó s a b b a n – só - szótő      segítségével .....</p> <p>s - képző .....</p> <p>bb - jel .....</p> <p>an - rag .....</p>	4. <input type="text"/> 5. <input type="text"/> 6. <input type="text"/> 7. <input type="text"/>

5.	<b>Írj legalább két rokon értelmű szót a következő kifejezésre!</b> eszmél .....	8. <input type="checkbox"/> 9. <input type="checkbox"/>
6.	<b>Fogalmazd meg 4-5 mondatban, hogyan gondoskodott Kensuke a beteg fiúról! Ügyelj a terjedelemre, a tartalomra és a helyes szövegszerkesztésre!</b> ..... ..... ..... ..... .....	10. <input type="checkbox"/> 11. <input type="checkbox"/> 12. <input type="checkbox"/>
7.	<b>Mi a címe Daniel Defoe regényének, melynek főhőse hajótörést szenved, és 27 évet tölt a Karib-tenger egyik szigetén?</b> .....	13. <input type="checkbox"/>
II.	<p style="text-align: center;">William Golding: A legyek ura (részlet)</p> <p>- Fújd meg a kagylót! – mondta Röfi. – Fújd meg, milyen erősen csak tudod!          Visszhang verte fel az erdőt, madarak szálltak fel a fák tetejére, rikoltoztak, ugyanúgy, mint időtlen időkkel azelőtt: az első reggel. A part mind a két irányban néptelen volt. Néhány apróság jött elő a kunyhókból. Ralph leült a simára koptatott tönkre, a három fiú megállt előtte. Bólintott, Samseric leült a jobbján, Röfi átvette a kagylót. Óvatosan fogta meg a csillogó holmit, s vaksi szemével Ralphra hunyorgott.</p> <p>- Kezdd el!</p> <p>- Azért vettem át a kagylót, hogy a következőket mondjam el. Most vak vagyok, s vissza kell kapnom a szemüvegemet. Szörnyű dolgok történtek ezen a szigeten. A vezérválasztásánál rád szavaztam, Ralph. Te vagy az egyetlen ember, aki végeztél valamit itt, a szigeten. Tehát beszélj most, s mondd meg, hogy... különben...</p> <p>Szipákolva elhallgatott, majd leült, s visszaadta a kagylót Ralphnak.</p> <p>- Tüzet kellene rakni, közönséges tüzet – mondta ez -, az ember azt hinné, hogy azt könnyűszerrel nyélbe tudjuk ütni, nem igaz? Füstöt fejleszteni, hogy észrevegyenek bennünket. Mert hát mi nem vagyunk vadak, igaz? De e pillanatban nincs füstünk. Pedig megtörténhetik, hogy hajók mennek el a sziget mellett. Emlékeztek arra, ugye, hogy egyszer vadászni mentünk, s az alatt kialudt a tűz, s egy hajó ment el a sziget mellett? ... Most pedig Röfi nem lát, mert ellopták a szemüvegét. – Ralph hangja itt felcsattant. – A sötétben idelopóztak, és ellopták a tüzet, ami a miénk. Úgy van, ellopták. Pedig szívesen adtunk volna nekik, ha kérnek, de ellopták, s most nincs sem tűz, sem füst, s nem szabadítanak meg innen bennünket. Érti, ugye, mindenki, hogy mire gondolok. Adtunk volna nekik tüzet, de ők inkább loptak.</p>	
8.	<b>Írd le egy mondatban, milyen szerepe van a gyerekek életében a részletben többször is megemlített kagylónak! Figyelj a mondat helyes megszerkesztésére!</b> ..... .....	14. <input type="checkbox"/> 15. <input type="checkbox"/>
9.	<b>Tedd felszólító módba a következő igéket! Ügyelj arra, hogy az ige száma, személye, ideje és ragozása ne változzon meg!</b> mennek ..... lát .....	16. <input type="checkbox"/> 17. <input type="checkbox"/>

10.	<p><b>Írd le röviden, miért van a fiúknak nagy szükségük a tűzre! Legalább két elemet kell tartalmaznia a válaszdoknak.</b></p> <p>.....</p> <p>.....</p>	18.
11.	<p><b>Írd le, mit tudunk meg a részletből arról, <i>hogyan</i> lett Ralph a csoport vezetője!</b></p> <p>.....</p> <p>.....</p>	19. 20.
12.	<p><b>Állapítsd meg a következő összetett mondat típusát! Készítsd el a mondat szerkezeti rajzát!</b></p> <p><i>„Óvatosan fogta meg a csillogó holmit, s vaksi szemével Ralphra hunyorgott.”</i></p> <p>.....</p> <p>.....</p>	21. 22. 23. 24.
III.	<p style="text-align: center;">Fekete István: Vendégek (részlet)</p> <p>Tulajdonképpen szerettem a vendégeket. Persze, nem amikor látni akartak, és meg kellett mosakodni, nyáron cipőt húzni, és azt mondani: kezét csókolom. Így a faluban nem köszönt senki. Mivel kézcsók nem volt, nem is mondták egymásnak az emberek. Nekem azonban néha kezet kellett csókolnom. Igaz ugyan, hogy ezeket a kézcsókokat egy kis orrdörzsöléssel helyettesítettem, amit nem is vett észre senki, hiszen nem voltam náthás.</p> <p>Szóval: szerettem a vendégeket, mert ilyenkor a szülői szigorúság meglazult, és a kézcsók és meghajlás kellemetlen, de rövid szertartását nem tekintve, nem törődött velem senki. Átesve tehát jó modorom és neveltségem ezen szerény mutatóján, mindig örömmel hallottam apám rövid utasítását:</p> <p>-Elmehetsz, fiam!</p> <p>Bölcs ember volt apám, aki tudta, hogy „Guba a gubához, suba a subához”, azaz: a gyereknek gyerek a barátja, és semmi keresnivalója a felnőttek komoly vagy komolytalan társaságában. A gyermekprodukáltatás szörnyű szokása akkor még nem volt divat, és a vendég nem volt kényszerítve különféle lelkes felkiáltásokkal igazolni, hogy Pisti tényleg csodagyerek. És ha Gyurikával vagy Pistikével sokat okvetetlenkedtek volna az imádatba merült szülők, a vendég végül azt mondta volna:</p> <p>-Hát, édes öregem, most már vigyétek ezt a kölyköt a csudába, nekem is van otthon öt, és nem gyereknézni jöttem hozzátok.</p> <p>Szóval a vendégeskedés kellemetlen része számomra hamar véget ért.</p>	
13.	<p><b>a) Fogalmazd meg, hogy általánosságban mit jelent a szólás!</b></p> <p><i>Guba a gubához, suba a subához.</i></p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p><b>b) Írj olyan szólásokat vagy közmondásokat, amelyekben az alábbi szavak is előfordulnak!</b>( Ha szükséges, a szavakat toldalékolhatod.)</p> <p>arany .....</p> <p>madár .....</p> <p>korsó .....</p> <p>tenyér .....</p>	25. 26. 27. 28. 29.

14.	<b>Az olvasott részlet alapján fogalmazd meg röviden, mit szeretett és mit nem az író gyermekkorában a vendégeskedésben!</b>	30.	
	Amit szeretett: .....		
	.....		
	Amit nem szeretett: .....	31.	
	.....	32.	
	.....	33.	
	.....	34.	
15.	<b>Írj ki a részletből 2 összetett főnevet!</b>	35.	
	.....		
	.....	36.	
IV.	Érvényes 2007. január 1-jén 0 órától 2008. január 2-án 24 óráig villamoson, trolibuszon, földalattin, metróon, fogaskerekűn a vonalak teljes hosszán, HÉV-en Budapest közigazgatási határáig, valamint autóbuszon Budapest közigazgatási határán kívüli első megállóig. Az első utazás megkezdése előtt az érvényes bérletigazolvány sorszámát tintával, olvashatóan, javítás nélkül a bérletszelvény megfelelő rovatába be kell írni! Az értékszelvény csak bérletigazolvánnyal együtt érvényes. Az érvényesített bérlet más személyre át nem ruházható!		
16.	<b>Magyarázd meg egy-egy mondatban a következő kifejezéseket! Figyelj a mondat helyes megszerkesztésére!</b>	37.	
	érvényesített bérlet .....		
	.....	38.	
	nem ruházható át .....	39.	
	.....	40.	
17.	<b>Írd az állítások mellé, hogy a szöveg alapján tartalmukban igazak vagy hamisak!</b>	41.	
	- A bérlet autóbuszon a vonal teljes hosszán érvényes. ....		
	- Az érvényességhez a javításokat a bérletszelvényen jól látható módon kell jelezni. ....	42.	
	- A bérletszelvény 2007-ben egész évben érvényes. ....	43.	
18.	<b>Keress és írd ki a szövegből két igenevet!</b>	44.	
	.....		
	.....	45.	

Kompetenciaalapú mérés – 2007/2008.

## ANYANYELVI KÉPESSÉGEK –9. évfolyam

B változat

Az iskola neve: **Az FPPTI nem járul hozzá a feladatok részben vagy egészben történő üzleti célú felhasználásához!** Osztály:

Tanév végi osztályzat irodalomból:

Tanév végi osztályzat magyar nyelvből:

**I.** Fekete István: Vendégek  
(részlet)

Tulajdonképpen szerettem a vendégeket. Persze, nem amikor látni akartak, és meg kellett mosakodni, nyáron cipőt húzni, és azt mondani: kezét csókolom. Így a faluban nem köszönt senki. Mivel kézcsók nem volt, nem is mondták egymásnak az emberek. Nekem azonban néha kezet kellett csókolnom. Igaz ugyan, hogy ezeket a kézcsókokat egy kis orrdörzsöléssel helyettesítettem, amit nem is vett észre senki, hiszen nem voltam náthás.

Szóval: szerettem a vendégeket, mert ilyenkor a szülői szigorúság meglazult, és a kézcsók és meghajlás kellemetlen, de rövid szertartását nem tekintve, nem törődött velem senki. Átesve tehát jó modorom és neveltségem ezen szerény mutatóján, mindig örömmel hallottam apám rövid utasítását:

-Elmehetsz, fiam!

Bölcs ember volt apám, aki tudta, hogy „Guba a gubához, suba a subához”, azaz: a gyereknek gyerek a barátja, és semmi keresnivalója a felnőttek komoly vagy komolytalan társaságában. A gyermekprodukáltatás szörnyű szokása akkor még nem volt divat, és a vendég nem volt kényszerítve különféle lelkes felkiáltásokkal igazolni, hogy Pisti tényleg csodagyerek. És ha Gyurikával vagy Pistikével sokat okvetetlenkedtek volna az imádatba merült szülők, a vendég végül azt mondta volna:

-Hát, édes öregem, most már vigyétek ezt a kölyköt a csudába, nekem is van otthon öt, és nem gyereknézni jöttem hozzátok.

Szóval a vendégeskedés kellemetlen része számomra hamar véget ért.

**1.** a) **Fogalmazd meg, hogy általánosságban mit jelent a szólás!**  
*Guba a gubához, suba a subához.*

.....

.....

b) **Írj olyan szólásokat vagy közmondásokat, amelyekben az alábbi szavak is előfordulnak!**( Ha szükséges, a szavakat todalékolhatod.)

arany .....

madár .....

korsó .....

tenyér .....

1.	<input type="text"/>
2.	<input type="text"/>
3.	<input type="text"/>
4.	<input type="text"/>
5.	<input type="text"/>

2.	<b>Az olvasott részlet alapján fogalmazd meg röviden, mit szeretett és mit nem az író gyermekkorában a vendégeskedésben!</b>		
	Amit szeretett: .....		
	.....		
	Amit nem szeretett: .....	6.	
	.....	7.	
	.....	8.	
	.....	9.	
	.....	10.	
3.	<b>Írj ki a részletből 2 összetett főnevet!</b>		
	.....	11.	
	.....	12.	
II.	Érvényes 2007. január 1-jén 0 órától 2008. január 2-án 24 óráig villamoson, trolibuszon, földalattin, metrón, fogaskerekűn a vonalak teljes hosszán, HÉV-en Budapest közigazgatási határáig, valamint autóbuszon Budapest közigazgatási határán kívüli első megállóig. Az első utazás megkezdése előtt az érvényes bérletigazolvány sorszámát tintával, olvashatóan, javítás nélkül a bérletszelvény megfelelő rovatába be kell írni! Az értékszelvény csak bérletigazolvánnyal együtt érvényes. Az érvényesített bérlet más személyre át nem ruházható!		
4.	<b>Magyarázd meg egy-egy mondatban a következő kifejezéseket! Figyelj a mondat helyes megszerkesztésére!</b>		
	érvényesített bérlet .....		
	.....	13.	
	nem ruházható át .....	14.	
	.....	15.	
	.....	16.	
5.	<b>Írd az állítások mellé, hogy a szöveg alapján tartalmukban igazak vagy hamisak!</b>		
	- A bérlet autóbuszon a vonal teljes hosszán érvényes. ....		
	- Az érvényességhez a javításokat a bérletszelvényen jól látható módon kell jelezni. ....	17.	
	- A bérletszelvény 2007-ben egész évben érvényes. ....	18.	
	.....	19.	
6.	<b>Keress és írd ki a szövegből két igenevet!</b>		
	.....		
	.....	20.	
	.....	21.	

<b>III.</b>	<p style="text-align: center;"><b>Michael Morpurgo: Kensuke királysága</b> (részlet)</p> <p>Ecetszagra eszméltem, és azt hittem, otthon vagyok. Apa minden pénteken halat és sült krumplit hozott vacsorára, amit ecettel ízesített. Ilyenkor egész este ecettől búzlott a ház. Kinyitottam a szemet: sötét volt, mintha este lenne, de nem otthon voltam, hanem egy barlangban, méghozzá nem a sajátomban. Füstszag csapta meg az orromat. Egy matracon feküdtem állig lepedőbe burkolva. Megpróbáltam felülni, hogy körülnézzek, de mozdulni sem bírtam. El akartam fordítani a fejemet, ez sem sikerült. Egyik testrészem sem mozdult, érezni azonban éreztem. A bőröm, az egész testem égett, mintha leforráztak volna. Beszélni próbáltam, de csak egy halk suttogás jött ki a torkomon. Ekkor eszembe jutott a medúza, és minden, ami történt.</p> <p>Az öregember hajolt fölém, kezével végigsimította a homlokomat.</p> <p>Már lenni jobban – mondta. – Én lenni Kensuke. Te már jobban lenni.</p> <p>Stella után akartam kérdezősködni, mire ő maga válaszolt: hideg orrát a fülembe dugta. Fogalmam sincs, hány napig feküdtem mozdulatlanul, csak azt tudom, hogy amikor néhány percre felébredtem, Kensuke mindig ott ült mellettem. Ritkán szólalt meg. Én nem tudtam beszélni, de a csend minden szónál többet mondott. Esküdt ellenségem, a fogvatartóm lett a megmentőm. Időnként felemelte a fejemet, és gyümölcslevet, meleg levest öntött a számba, nedves szivaccsal végigtörölgette a testemet, és amikor már sírtam a fájdalomtól, a karjába vett, és halkán dúdolva álomba ringatott. Különös, amikor énekelt, olyan volt, mint egy visszhang a múltból. Talán az apám hangjára emlékeztetett, nem tudom. Aztán lassan elmúlt a fájdalom. Kensuke segítségével visszatért belém az élet. Aznap láttam először mosolyogni, amikor végre meg tudtam mozdítani az ujjaimat.</p>	
<b>7.</b>	<p><b>A részlet alapján fogalmazd meg röviden, hogy mi történhetett a fiúval!</b></p> <p>.....</p>	22.
<b>8.</b>	<p><b>Hogyan üdvözölte a magához térő fiút a kutyája?</b></p> <p>.....</p>	23.
<b>9.</b>	<p><b>Miért nem beszélt egymással a fiú és Kensuke? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!</b></p> <p>A) Kensuke esküdt ellensége a fiúnak. B) A fiú nem akart a fogvatartójával beszélni. C) A fiú nem tudott beszélni.</p>	24.
<b>10.</b>	<p><b>Bontsd elemeire a következő szót! Nevezd meg a szóelemek fajtáját!</b></p> <p>Pl.: s ó s a b b a n – só - szótő      segítségével .....</p> <p>s - képző .....</p> <p>bb - jel .....</p> <p>an - rag .....</p>	25. 26. 27. 28.
<b>11.</b>	<p><b>Írj legalább két rokon értelmű szót a következő kifejezésre!</b></p> <p>eszmél .....</p>	29. 30.
<b>12.</b>	<p><b>Fogalmazd meg 4-5 mondatban, hogyan gondoskodott Kensuke a beteg fiúról! Ügyelj a terjedelemre, a tartalomra és a helyes szövegszerkesztésre!</b></p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	31. 32. 33.

13.	<b>Mi a címe Daniel Defoe regényének, melynek főhőse hajótörést szenved, és 27 évet tölt a Karib-tenger egyik szigetén?</b> .....	34.	
IV.	<p style="text-align: center;">William Golding: A legyek ura (részlet)</p> <p>- Fújd meg a kagylót! – mondta Röfi. – Fújd meg, amilyen erősen csak tudod! Visszhang verte fel az erdőt, madarak szálltak fel a fák tetejére, rikoltoztak, ugyanúgy, mint időtlen időkkel azelőtt: az első reggel. A part mind a két irányban néptelen volt. Néhány apróság jött elő a kunyhókból. Ralph leült a simára koptatott tönkre, a három fiú megállt előtte. Bólintott, Samseric leült a jobbján, Röfi átvette a kagylót. Óvatosan fogta meg a csillogó holmit, s vaksi szemével Ralphra hunyorgott.</p> <p>- Kezdd el!</p> <p>- Azért vettem át a kagylót, hogy a következőket mondjam el. Most vak vagyok, s vissza kell kapnom a szemüvegemet. Szörnyű dolgok történtek ezen a szigeten. A vezérválasztásánál rád szavaztam, Ralph. Te vagy az egyetlen ember, aki végeztél valamit itt, a szigeten. Tehát beszélj most, s mondd meg, hogy... különben...</p> <p>Szipákolva elhallgatott, majd leült, s visszaadta a kagylót Ralphnak.</p> <p>- Tüzet kellene rakni, közönséges tüzet – mondta ez -, az ember azt hinné, hogy azt könnyűszerrel nyélbe tudjuk ütni, nem igaz? Füstöt fejleszteni, hogy észrevegyenek bennünket. Mert hát mi nem vagyunk vadak, igaz? De e pillanatban nincs füstünk. Pedig megtörténhetik, hogy hajók mennek el a sziget mellett. Emlékeztek arra, ugye, hogy egyszer vadászni mentünk, s azalatt kialudt a tűz, s egy hajó ment el a sziget mellett? ... Most pedig Röfi nem lát, mert ellopták a szemüvegét. – Ralph hangja itt felcsattant. – A sötétben idelopóztak, és ellopták a tüzet, ami a miénk. Úgy van, ellopták. Pedig szívesen adtunk volna nekik, ha kérnek, de ellopták, s most nincs sem tűz, sem füst, s nem szabadítanak meg innen bennünket. Érti, ugye, mindenki, hogy mire gondolok. Adtunk volna nekik tüzet, de ők inkább loptak.</p>		
14.	<b>Írd le egy mondatban, milyen szerepe van a gyerekek életében a részletben többször is megemlített kagylónak! Figyelj a mondat helyes megszerkesztésére!</b> ..... .....	35.	
		36.	
15.	<b>Tedd felszólító módba a következő igéket! Ügyelj arra, hogy az ige száma, személye, ideje és ragozása ne változzon meg!</b>  mennek .....  lát .....	37.	
		38.	
16.	<b>Írd le röviden, miért van a fiúknak nagy szükségük a tűzre! Legalább két elemet kell tartalmaznia a válasznak.</b> ..... .....	39.	
17.	<b>Írd le, mit tudunk meg a részletből arról, <i>hogyan</i> lett Ralph a csoport vezetője!</b> ..... .....	40.	
		41.	
18.	<b>Állapítsd meg a következő összetett mondat típusát! Készítsd el a mondat szerkezeti rajzát!</b> <i>„Óvatosan fogta meg a csillogó holmit, s vaksi szemével Ralphra hunyorgott.”</i> ..... .....	42.	
		43.	
		44.	
		45.	